వ్యాస కౌముది

భాష, అక్షరాస్యత

కొడవటిగంటి రోహిణీప్రసాద్

వంగూరి ఫౌండేషన్ నిర్వహించిన 15 వ ఉగాది రచనల పోటీల్లో బహుమతి పొందిన వ్యాసం

ఈ మధ్య తెలుగుభాష హోదాను గురించిన చర్చలూ, సమావేశాలూ జరుగుతున్నాయి. ప్రపంచంలో ప్రతివారూ ఎంతో సహజంగా చేసేపని ఎవరి మాతృభాషలో వారు మాట్లాడడం, భావాలను వ్యక్తం చెయ్యడం. భాషల మధ్య పోటీలు తలెత్తడం ఒక వింత ఆధునిక పరిణామం. ఈ సందర్భంలో అసలు భాష అంటే ఏమిటో, దాని ఉపయోగం ఎలా జరుగుతుందో కాస్త ఆలోచించవలసిన సమయం వచ్చిందనిపిస్తోంది. ఎందుకంటే నేటి ప్రపంచంలో తెలుగుతో సహా ప్రాంతీయభాషలన్నీ కొంత ఒత్తిడికి లోనవుతున్నాయి. ప్రపంచీకరణ ప్రభావాలకు అధికసంఖ్యాకులు గురి కానంతవరకూ తెలుగువంటి భాషలు అంతరించిపోయే ప్రమాదం ఇప్పట్లో లేదని అనిపిస్తున్నప్పటికీ భాషలకు మన జీవితాల్లో ఉన్న ప్రాముఖ్యత గురించి ఒకసారి సమీక్షించుకోవడం మంచిదే. భాషలనేవి సహజంగా ప్రకృతిలో తలెత్తేవి కావు కనక వాటికి సామాజికపరిణామాలతోనూ, నాగరికతతోనూ సంబంధం ఉండితీరుతుంది.

గతంతో పోలిస్తే ప్రపంచంలో వేలాదిగా ఉండిన మాండలికభాషలన్నీ అతిత్వరగా అంతరించిపోతున్నాయని భాషావేత్తలు ఆవేదన చెందుతున్నారు. వీటితోబాటు అరుదైన సాంస్కృతిక సమాచారంకూడా మరుగునపడిపోతోంది. ప్రాంతీయ భాషాభేదాలేకాక దేశభాషలుకూడా ప్రపంచీకరణ కారణంగా అంతరించిపోయే ప్రమాదం కనబడుతోంది. కంప్యూటర్ల వెల్లువలో ఎన్నో భాషలకు ప్రాచుర్యం తగ్గుతోంది. తెలుగువంటి భాషలను చదివేవారూ, రాసేవారూ క్రమంగా తగ్గిపోతున్నారు. ఎప్పటికప్పుడు సరఫరా అవుతున్న సమాచారాన్ని తమ మాతృభాషలో చదివి, నేర్చుకునే అవకాశాలు తగ్గుతున్నాయి. అందరికీ అర్థమయే సాంకేతిక పరిభాష తయారుకావటం లేదు. ఇవన్నీ భాషకూ, సంస్కృతికీ సంబంధించిన పరిమితులు.

అక్షరాలూ, లిపులూ అన్నీ కొన్నివేల ఏళ్ళ క్రితం ప్రాథమికస్థాయిలో మొదలైన కొత్తపద్ధతులే. పరస్పర సంభాషణకు పనికొచ్చిన భాషలు నోటిమాటలుగా మొదలై, చాలా శతాబ్దాలపాటు సామాన్య ప్రజలమధ్య మౌఖికస్థాయిలోనే కొనసాగాయి. శబ్దాలనూ, అవి సూచిస్తున్న సమాచారాన్నీ ఏదో ఒక రూపంలో నమోదు చెయ్యవలసిన అవసరం నాగరికత మొదలయాక కొంతకాలం తరవాతగాని తలెత్తలేదు. ఎందుకంటే మననం చేసుకున్న విషయాలను గుర్తుంచుకోవటానికి మంచి జ్ఞాపకశక్తి ఉండాలి. అది అందరికీ సాధ్యంకాదు. ఒకరు రాసిపెట్టిన సంగతులను ఇతరులు ఎంతకాలం తరవాతనైనా చదివి అర్థంచేసుకోవచ్చు. ఎన్నో తరాలుగా ఒకేచోట, ఒకేరకమైన జీవితాలు గడపసాగిన మానవజాతికి ఇలా లిఖితరూపంలో భద్రపరచిన సమాచారం విలువైనదిగా పరిణమించింది.

ఎటొచ్చీ సమాచారవ్యాప్తికి అక్షరాలే ఉపయోగించక్కర్లేదు. అక్షరాలనూ, లిపినీ ఉపయోగించకుండానే రంగుపూసలూ, ఈకలూ మొదలైనవాటితో ఆదిమతెగలు దూరప్రాంతాలకు సందేశాలు పంపుకునేవారు. దూరానున్నవారికి వినిపించే విధంగా డప్పులమోతలూ, కనిపించే విధంగా గాలిలోకి ఎత్తుగా లేచే పొగలూ మొదలైనవికూడా ఉపయోగించేవారు. ఆ తరవాత రాళ్ళమీదా, ఇతర వస్తువులమీదా బొమ్మలు చెక్కడం మొదలయింది.

గుర్తుంచుకోవలసిన సమాచారాన్ని రాసిపెట్టుకోవలసిన అవసరం బహుశా వ్యవసాయం కారణంగానే తొలిసారిగా కలిగి ఉంటుంది. పంట వివరాలనో, నాట్లకూ, కోతలకూ తగిన సమయాలనో నమోదుచెయ్యడానికి ప్రాథమికరూపంలో భవిష్యత్తులో పనికొచ్చే విధంగా సంకేతాలను ఏర్పాటు చేసుకుని ఉంటారు. ప్రపంచంలో అక్కడక్కడా రకరకాల లిపులు ఏర్పడ్డాయి. మెసపొటేమియా, ఈజిప్ట్, సింధునదీప్రాంతం, చైనా, మధ్యామెరికా మొదలైన ప్రాంతాల్లో వేటికవిగా అక్షర సముదాయాలు పుట్టుకొచ్చాయి. అక్షరాస్యత అనేది సాముహికవిజ్ఞానం లిఖితరూపంలో పోగుచెయ్యడానికీ, గుర్తుంచుకోవలసిన విషయాలను ప్రజల్లో వ్యాప్తిచెయ్యడానికీ పనికొచ్చిన సాధనం. ప్రపంచంలోని గొప్ప నాగరికతలెన్నో లిపులను జ్ఞానవ్యాప్తికై సమర్థవంతంగా ఉపయోగించుకో గలిగాయి. చరిత్ర వివరాలనూ, సామాజిక, చట్టసంబంధిత నిబంధనలనూ, వైజ్ఞానిక, సాంకేతిక విషయాలనూ, యుద్ధతంత్రాలనూ, లిపిబద్ధం చేసి, తరవాతి తరాలకు అందించిన అక్షరాస్య సమాజాలు అంతులేని పురోగతిని సాధించాయి. ఇదంతా చూసి లిపి ఆవిర్భావం అనేది నాగరికతకు ప్రతీకగా అనుకుంటాంకాని అది నిజంకాదు. దక్షిణామెరికా లోని ఆండీస్ పర్వతప్రాంతాల్లో విలసిల్లిన గొప్ప నాగరికతల్లో అక్షరాస్యత మచ్చుకైనా ఉండేదికాదు. అలాగే ఎంతో ప్రగతినీ, ఔన్నత్యాన్నీ సాధించిన రోమన్ సామ్రాజ్యం చివరకు హూణులవంటి బర్బరుల వల్ల నాశనపోయింది.

రాసే ప్రక్రియ మొదలయాక శబ్దాలకూ, వాటిని సూచించే సంకేతాలకూ నిర్దిష్టమైన సంబంధం ఏర్పడటానికి రకరకాల పద్ధతులు ఉపయోగపడ్డాయి. అలాగే లేఖన సామగ్రి తయారు కావటానికి కొంత సాంకేతిక ప్రగతి అవసరమైంది. ఎన్నో శతాబ్దాలుగా నోటి మాటలకే పరిమితమై ఉండిన భాషలన్నిటికీ, లిపులూ, నిబంధనలూ, తరవాత వ్యాకరణ నియమాలూ రూపొందాయి. ఒకరు రాసిపెట్టిన విషయాలను తక్కినవారు చదివి అర్థం చేసుకునేందుకు వీలుగా భాషలకు రూపురేఖలు ఏర్పడ్డాయి. అంతమాత్రాన ప్రతి భాషకూ ఒక లిపి తయారయిందని కాదు. మన దేశంలో తుళు, కొంకణీ మొదలైన మాండలిక భాషల్లాగే ప్రపంచంలోని కొన్ని మాండలికాలకు లిపి ఉండదు. ఈ భాషలు ఒక్కొక్క ప్రాంతానికే పరిమితమైనప్పటికీ ఇవి మాట్లాడేవారి సంఖ్య అంత తక్కువేమీ కాదు. వాటిలో ఉత్తమ సాహిత్యంకూడా తయారవుతుంది కాని ఏవో చారిత్రక కారణాలవల్ల వాటికి లిపులు ఏర్పడలేదు.

అక్షరం అంటే నశించనిది అని అర్థం. ఒకసారి ఏదైనా రాసి ఉంచితే అది శాశ్వతంగా నిలిచిపోతుందని ప్రాచీనులు భావించారు. రాతిమీద చెక్కినవైతే నిజంగా శిలాక్షరాలే. ఈ రోజుల్లో రాయడం, చదవడం అవసరమా, కాదా అనే ప్రశ్నే తలెత్తదు. ప్రస్తుతం మన జీవితాలు గడిచే పద్ధతినిబట్టి అక్షరాస్యత ఎంతో సహజమైనదిగా అనిపించడంలో శ్చర్యంలేదు. ఒకప్పటి సమాజం ఇలా ఉండేదికాదు. తమ అవసరాలనుబట్టి మనుషులు సృష్టించుకున్న "అసహజమైన" వ్యవస్థల్లో లిపికూడా ఒక అంశం.

తొలినాటి లిపులు ప్రపంచంలో కొన్ని ప్రదేశాల్లో మాత్రమే విర్భవించాయి. లిపి అనేది ముందుగా సుమేరియన్ నాగరికతలోనూ, మెక్సికోలోనూ స్వతంత్రరీతుల్లో తయారైందని పరిశోధకుల ఉద్దేశం. నాగరికతలోని ఇతర విషయాలలాగే ఒకచోట తయారైన లిపి త్వరలోనే పొరుగు ప్రాంతాలకు వ్యాపించడంతో తక్కినవారికి ఎక్కడికక్కడ మళ్ళీ లిపులను సృష్టించుకోవలసిన అగత్యం లేకుండా పోయింది. వివిధప్రదేశాల్లో ఈ అనుకరణ మక్కీకిమక్కీ పద్ధతిలోనూ, ఇతరుల స్ఫూర్తితో తమకు అనువైన పద్ధతిలోనూ కూడా జరిగిన సందర్భాలున్నాయి. ఆధునికయుగంలో టర్కీలోనూ, న్యూగినీ, అమెరికా వగైరాల ఆదిమతెగల భాషలకు ఇంగ్లీష్ (రోమన్) లిపిని వాడడం జరిగింది. అలాగే రష్యాలోని కొన్ని తెగలు రష్యన్ (సిరిలిక్) లిపిని అనుసరించాయి.

కొత్త లిపులని తయారుచేసుకోకుండా ప్రాచుర్యంలో ఉన్న అక్షరాలను వాడుకునే ఈ విధానం మక్కీకిమక్కీ పద్ధతి. ఇటువంటి అనుసరణలూ, అనుకరణలూ గతంలోనూ జరిగాయి. తొమ్మిదో శతాబ్దంలో గ్రీక్, హీబ్రూ లిపులను కొద్దిగా మార్చి రష్యన్ అక్షరాలను రూపొందించారు. అంతకు ముందు నాలుగో శతాబ్దంలో ఇంగ్లీష్‌తోసహా అనేక లిపులకు ఆధారమైన జర్మన్ అక్షరమాలను బిషప్ ఉల్ఫిలాస్ అనే వ్యక్తి ఎక్కువగా గ్రీక్ అక్షరాలనూ, కొన్ని రోమన్ అక్షరాలనూ కలిపి తయారు చేశాడు. క్రీ.పూ.1400 ప్రాంతాల క్రీట్‌లోని మినోవా నాగరికత తొలి గ్రీక్ అక్షరాలకు ఆధారం అయింది.

ప్రాచీనలిపులలో అప్పటివారు రాసినవన్నీ అసంపూర్తిగా, అస్తవ్యస్తంగా, చదవడానికి జటిలంగా ఉండేవి. మొదట్లో నమోదు చేసిన సమాచారమంతా టెలిగ్రాఫ్ భాషలాగా పేర్లకూ, అంకెలకూ, కొలతలకూ, లెక్కలకూ, కొన్ని విశేషణాలకూ మాత్రమే పరిమితమై ఉండేది. ఎంతో అవసరమనిపించిన విషయాలను మాత్రమే ఇలా కష్టపడి రాసేవారు. ఎందుకంటే నోటితో ఉచ్చరించే శబ్దాలన్నిటికీ ప్రతీకలైన అక్షరాలు తయారవడానికి ఎన్నో శతాబ్దాలు పట్టింది. ఒకవంక సమాజజీవితంలో పరిణామాలు జరుగుతూ ఉంటే, మనుషులమధ్య జరిగే వ్యవహారాలూ, వ్యాపారాలూ జటిలం అవుతూ వచ్చాయి. ఎందరో వ్యక్తులకు సంబంధించిన ఎన్నో విషయాలను లిఖితరూపంలో నమోదు చేస్తున్నప్పుడు అపోహలకూ, అపార్థాలకూ అవకాశాలు లేకుండా చూసుకోవలసివచ్చింది. ఈ రోజుల్లో అవసరాలనిబట్టి కొత్తరకాల కంప్యూటర్ భాషలు తయారవుతున్నట్టే ప్రాచీనయుగాల్లో నాగరికత పెరుగుతున్నకొద్దీ ఈ రకమైన ఒత్తిడివల్ల లిపులు మెరుగు పడక తప్పలేదు. మొదట్లో మత, న్యాయ, చట్టపరమైన వ్యవహారాలకు మాత్రమే పనికొచ్చిన అక్షర జ్ఞానమంతా దేవాలయాల్లోనూ, రాజప్రాసాదాల్లోనూ పనిచేసే చాలా కొద్దిమందికి మాత్రమే ఉండేది. క్రీ.పూ. 3000 ప్రాంతంలో మొదలైన సుమేరియన్ లిపిని చదివితే అదంతా రాచ, దేవాలయవ్యవస్థలకు సంబంధించిన అధికారుల రచనలుగా దర్శనమిస్తాయి. ప్రాచీన ఈజిప్ట్, క్రీట్, గ్రీస్, చైనా, ఉత్తర అమెరికా నాగరికతలన్నిటిలోనూ ఇదే కనిపిస్తుంది.

తొలి లిఖితసాహిత్యానికి ప్రజాస్వామికలక్షణాలేవీ ఉండేవి కావు. వృత్తిపరంగా రాయ, చదవ నేర్చినవారు ఒక్కొక్క చోటా 30, 40కి మించి ఉండేవారుకారు. సమాజంలో శ్రమవిభజన మొదలవడంతో అదనపు ఆహారోత్పత్తిని సాధించడం వీలైంది. కాయకష్టం చేసే వర్గం వేరవడంతో తిని, కూర్చోగలిగిన మరొక వర్గం ఏర్పడింది. ఇందులో కొందరు రకరకాల ప్రత్యేకవృత్తుల్లో నైపుణ్యం సంపాదించుకోగలిగారు. వాటిలో అక్షరాస్యత ఒకటి. వర్గాలమధ్య అంతరాలు ఏర్పడుతున్నకొద్దీ రాయడమనే నైపుణ్యానికి స్పష్టమైన వర్గస్వభావం రూపొందసాగింది. ఏం రాయాలో, ఎందుకు రాయాలో తెలిశాక రాసే విధానం దానికి తగినట్టుగానే తయారైంది. రచనా పద్ధతికూడా అందరికీ అర్థం కావలసిన అవసరం ఉండేదికాదు. అచ్చంగా పాలకవర్గాలకే పరిమితమైన నాటి అక్షరజ్ఞానమంతా వారి వర్గప్రయోజనాలు కాపాడటానికీ, అలగాజనాన్ని పన్నులూ మొదలైనవాటితో అణిచి ఉంచడానికీ ఉపయోగపడింది.

అక్షరాస్యత కొద్దిమందికే పరిమితం కావడంతో ఏదైనా నాగరికత అంతరించినప్పుడల్లా విలువైన అక్షరజ్ఞానం మరుగున పడిపోతూ ఉండేది. సింధునది లోయలో అద్భుతమైన నగరనిర్మాణ వ్యవస్థతో వర్ధిల్లిన నాగరికత ఆర్య భాషీయులతో సంపర్కం ఏర్పడ్డాక నాశనమైనట్టుగా పరిశోధకులు చెపుతారు. అక్కడి అవశేషాల్లో ముద్రికలమీద కనిపిస్తున్న లిపికీ, తరవాతి వేదకాలపు భాషకూ ఎటువంటి సంబంధమూ కనబడదు. క్రీ.పూ. 1200 ప్రాంతంలో అతి ప్రాచీన గ్రీక్ నాగరికత కుప్పకూలిన తరవాత వారి లిపి కూడా అంతరించిపోయింది. మళ్ళీ నిరక్షరాస్యతే మిగిలింది. తరవాత మరొక 400 ఏళ్ళకు అదే ప్రాంతంలో మరొక గ్రీక్ నాగరికత తలెత్తడం, తమకు అనువైన పద్ధతిలో వారు మెరుగైన అక్షరమాలను రూపొందించుకోవడం జరిగాయి. గతంతో పోలిస్తే వారి జీవనశైలిలోనూ, జీవితావసరాల్లోనూ కలిగిన మార్పుల దృష్ట్యా కొత్త పద్ధతిలో రాసే విధానం మరింత నిర్దుష్టంగా తయారైంది.

మనదేశపు తొలి లిపి క్రీ.పూ. 2400 నాటి సింధునాగరికతలో మొదలైనప్పటికీ అది తొలి వేదాలనాటికే (క్రీ.పూ. 1200) అంతరించిపోయింది. మౌఖికరూపంలో కొనసాగిన వేదసాహిత్యం లిపిబద్ధం కావడం అశోకుడి కాలంలోనే (క్రీ.పూ. 270) ఎక్కువగా జరిగింది. అదంతా బ్రాహ్మీ లిపిలో ఉండేది. తెలుగుతో సహా భారతీయభాషల అక్షరాలన్నీ బ్రాహ్మీ లిపినుంచే పుట్టుకొచ్చాయి.

ప్రపంచంలోని ఆధునిక లిపులలో ఎన్నోరకాలు కనిపిస్తాయి. ఇంగ్లీష్ వంటి భాషల్లో హల్లులకూ, అచ్చులకూ వేరువేరు అక్షరాలుంటాయి. ఏ మాట రాయాలన్నా 26 అక్షరాలలో అవసరమైనవాటిని పక్కపక్కనే రాస్తూపోవాలి. అచ్చు లేని హల్లులను క్, గ్ వగైరాలుగా ఉచ్చరించాలి. ప్రతి అక్షరాన్నీ ఉచ్చరించడానికి అచ్చులు కావాలి. తెలుగువంటి భారతీయ లిపుల్లో ఉచ్చరించగలిగిన సిలబిల్ అక్షరాలు రాయవచ్చు. అక్షరం స్వరూపం మారదుకాని గుణింతాలు మారుతూ ఉంటాయి. ఈజిప్ట్ వంటి కొన్ని ప్రదేశాల ప్రాచీన భాషల్లో అచ్చులు వాడేవారుకారు. అన్నీ హల్లులే. సందర్భాన్నిబట్టి పదాలను ఉచ్చరించాలి. ఛాయలు కొన్ని ముస్లిం పేర్లలో ఇప్పటికీ కనిపిస్తాయి. మహ్మద్, మహమద్, మహమ్మద్, ముహమ్మద్, మొహమ్మద్, మహ్మూద్, మెహమూద్ ఇలాంటివన్నీ కొద్ది వ్యత్యాసాలతో పలుకుతారు.

చైనా, జపాన్ మొదలైన భాషలన్నీ రేఖామాత్రంగా కనిపించే బొమ్మలవంటివిగా మొదలయాయి. కనబడుతున్న వస్తువులను వర్ణించడానికి చిత్రలిపిని వాడడం సులువు. కుక్క అనే పదాన్ని సూచించడానికి చిన్న కుక్కబొమ్మను గీయవచ్చు. చదివేవారు దాన్ని చూడగానే కుక్క అనో, తమ భాషలో అర్థాన్ని సూచించే మరొక మాటనో ఉచ్చరిస్తారు. మరొకపద్ధతిలో ఒక పదంలో వినబడే అక్షరాలనుబట్టి వాటికి ప్రతీకలైన బొమ్మలు గీసుకోవడం వీలు. ఉదాహరణకు వడగళ్ళు అనే మాట రాయడానికి ఒక గారె బొమ్మనూ, దాని పక్కనే కాసిని గళ్ళనూ గీసే పద్ధతి పెట్టుకోవచ్చు. ఈ బొమ్మలకూ, వడగళ్ళకూ సంబంధం లేకపోయినా వడనూ, గళ్ళనూ గుర్తించినవారు పదాలను కలిపి చదువుకోగలుగుతారు. కొన్ని లిపులు ఈ పద్ధతిలో రూపొందాయి. ఇవన్నీ వివిధప్రాంతాల్లో వివిధరీతుల్లో పరిణామం చెందాయి.

ఈ నాటి భాషల్లో ఎడమనుంచి కుడి వైపుకు రాసేవే ఎక్కువగా కనబడతాయి కాని ఉర్దూ, అరబిక్ వంటివన్నీ వ్యతిరేకదిశలో సాగుతాయి. తూర్పుదేశాల్లో నిలువుగా రాసే సంప్రదాయంకూడా ఉండేది. దీనికీ, ప్రాచీనులు తొలియుగాల్లో చేసిన ప్రస్థానాలకూ సంబంధం ఉందని కొందరంటారు. మొదట నమోదుచేసిన వివరాల్లో ప్రతిరోజూ సూర్యబింబం స్థానాన్ని సూచించేవారని ఈ ప్రతిపాదన చెపుతుంది. మనదేశంలో లిపి వాడిన వారిలో ఎక్కువమంది దక్షిణంగా ప్రయాణించారు కనక తమ ఎదుట తూర్పున ఉదయించే సూర్యబింబం స్థానాన్ని మొదటగా ఎడమకొసలో గీయవలసివస్తుంది. ఆ తరవాత రోజు గడిచినకొద్దీ కుడి వైపుకు రాస్తూ పోవాలి. మధ్యాసియాలో ప్రజలు ఉత్తరంగా వెళ్ళారనీ, చైనా మొదలైన ప్రాంతాల్లో పడమటి దిక్కుగా ప్రయాణించారనీ, కారణంగా అక్షరాలు రాసే పద్ధతి రూపొందిందనీ అంటారు. ఆదిమయుగాల్లో సూర్యుడిని ఆరాధించేవారు కనక ఇది నిజమేనేమో. మరొక సిద్ధాంతం ఈజిప్ట్‌లోని పెపైరస్ కాగితాలమీద ఆధారపడినది. నైల్ నది ప్రాంతంలో విరివిగా పెరిగే రెల్లుగడ్డివంటి పెపైరస్‌ను కాగితాల తయారీకి వాడేవారు. ఇది ఎండాక చుట్టచుట్టుకుని ఉండేది. కుడిచేత్తో రాసేటప్పుడు దీన్ని ఎడమచేత్తో తెరుస్తూ పోవాలి. ఇలా చెయ్యాలంటే కుడినుంచి ఎడమకు రాస్తూ పోవడమే వీలుగా ఉంటుంది. ఈ పరిస్థితులన్నిటిలోనూ నిజంగా ఏం జరిగిందో ఊహించాలే కాని ఖచ్చితంగా చెప్పడం వీలవదు.

అక్షరాలకు ప్రాణం ఉండదు. అవి శబ్దాలకు కేవలం సూచకాలు మాత్రమే. ఉచ్చారణకు కొంతవరకే తోడ్పడతాయికాని హావభావాలను పలికించలేవు. లిఖితసమాచారం మన మేధస్సుకు సహాయపడే ఊతకర్ర వంటిది. చిన్నప్పటినుంచీ నేర్చుకుంటాం కనక అక్షరాలను చదివి, మనసులోనో, బిగ్గరగానో ఉచ్చరిస్తూ పదాలను అర్థంచేసుకోవడం మనకు అలవాటవుతుంది. ఎందుకంటే ప్రపంచభాషల్లో వేటిలోనైనా అక్షరాల స్వరూపానికి స్వతహాగా అర్థమేమీ ఉండదు. ఎటువంటి వంకరగీతలు ఎటువంటి శబ్దాన్ని

సూచిస్తాయో ముందుగా నిబంధించిన సూత్రాలనే అందరూ పాటిస్తారు. ఇదొక షార్ట్‌కట్ పద్ధతి. ఇది ఎన్ని రకాలుగానైనా ఉండవచ్చు. వివిధప్రాంతాల్లో, వివిధయుగాల్లో అనేక పద్ధతులు మొదలై, వ్యాప్తిలోకి వచ్చాయి.

చైనా భాష వంటివాటిలో ఒకే అక్షరం ఒక పూర్తి పదాన్ని సూచిస్తుందంటే మనకు కొత్తగా అనిపిస్తుంది కాని నిజానికి అంకెల విషయంలో మనకూ అటువంటి ఏర్పాటే ఉంది. 4 అని రాసినప్పటికీ మనం దాన్ని నాలుగు అనే మూడక్షరాల పదంగానే పరిగణిస్తాం. కొన్ని భాషల్లో ఒక్కొక్క సంకేతమూ ఒక్కొక్క ఉచ్చరించదగిన శబ్దంగా పనికొస్తుంది. ఈ సంకేతాలు ఒక్కొక్కటీ చిత్రలిపి కావచ్చు. ఒకరకంగా చెప్పాలంటే ఇది శ్లేషపద్ధతి.

తెలుగులో ప్రాచీనకావ్యాల్లో అరసున్నా ఉండేదికాదు. ఎటొచ్చీ పూర్వకాలంలో తెలుగులో దాదాపు ఒకేలాంటి ఉచ్చారణ కలిగిన కొన్ని పదాలలో ఒకదాన్ని మామూలుగానూ, మరొకదాన్ని ముక్కుతో పలికేవారట. సందర్భాన్నిబట్టి ఏది ఎలా పలకాలో అందరికీ తెలిసేది. ఉదాహరణకు వాడు అంటే ఉపయోగించు, లేదా ఎండిపోవు అనే అర్థం ఉంది. మూడో అర్థంలో అతడు అనికూడా అనుకోవచ్చు. కానీ పండితులు మూడో సందర్భంలో మాత్రం వాఁడు అని రాయాలంటారు. ప్రాచీన కాలంలో లేని ఈ ప్రయోగం తరవాతి కాలంలో ఎందుకొచ్చిందో వివరిస్తూ తిరుమల రామచంద్రగారు కొన్ని విషయాలు రాశారు. పాత తెలుగులో వాండు అనే ప్రయోగం ఉండేది. ఇప్పటికీ రాయలసీమ మొదలైన ప్రాంతాల్లో బహువచనంలో వాండ్లు అనే అలవాటు కనబడుతుంది. ఈ వాండు అనే మాటను ఒక్కొక్కప్పుడు పూర్తి సున్నాతో వత్తి పలికేవారట. ఒక్కొక్కప్పుడు తేల్చి ముక్కుతో పలికేవారట. తేల్చి పలుకుతున్నప్పుడు అరసున్నా వాడాలి. ఆధునికయుగంలో భాష నేర్చుకోవడం పూర్తిగా పుస్తకాలమీదనే ఆధారపడుతున్న పరిస్థితుల్లో సరైన అర్థం తెలియడానికని అరసున్నా చేర్చే నిబంధన పెట్టుకుని ఉంటారు.

ఇలాంటి విషయాల్లో ఒక్కొక్కప్పుడు రాసినదానికీ, ఉచ్చారణకూ సంబంధం ఉండేది కాదు. రామచంద్రగారు 1065 నాటి శాసనంలోని ఈ పద్యాన్ని ఉదహరించారు.

"సకల వశుమతీశ మకుటలసద్రత్న
కిరణరుచి విరాజి చరణుణ్డయిన..."

ఇందులో చివరి పదాన్ని చరణుడయిన అనే చదవాలి. లేకపోతే ఆటవెలది నడక చెడిపోతుంది. ఇటువంటి పద్ధతుల కారణంగా మనకు ప్రాచీనకాలపు తెలుగు అక్షరాలు చదవడానికి కష్టంగా అనిపిస్తుంది. ఒకవేళ చదవగలిగినా ఈ అన్నమాచార్య రచనలాగా కొంత గందరగోళంగా అనిపిస్తుంది. "...అద్దమరాతిరి దాంకా నంద్దు నింద్దు నుండ్డి వచ్చి వొద్దురవోరా నీకు నింత్త వొలశి నొల్లములు..". ఇప్పటి తెలుగు ఉచ్చరించే పద్ధతిలో ఫొనెటిక్‌గా ఉంటుంది కనక మనకు అంత ఇబ్బందిగా ఉండదు. అయినా మామ, దోమ వగైరా పదాలను కోస్తా వారిలాగా తక్కిన తెలుగువారు మాఁవ, దోఁవ అనకపోవడం చూస్తూనే ఉంటాం.

లిపులవల్ల ఈనాడు ఎన్నెన్నో ఉపయోగాలున్నాయి కనకనే వాటి ఉచ్చారణ గురించి ఎంతో చెప్పుకోవడం వీలవుతోంది. కానీ ఆనాడైనా, ఈనాడైనా అక్షరాల ముఖ్యప్రయోజనం ప్రజలకు సమాచారాన్ని అందించడమే. రాసిపెట్టిన సమాచారం ఒకేసారిగా అనేకమందికి కనిపించినప్పుడో, అనేకసమయాల్లో అనేకతరాలకు అందుబాటులోకి వచ్చినప్పుడో సార్థకమవుతుంది. సామాజిక ప్రయోజనమే రాసినది చదవడంలోని ముఖ్యవిషయం. ఎందుకంటే ఎవరైనా ఇద్దరు వ్యక్తులు తమకు మాత్రమే అర్థమయే రహస్య లిపిలో సందేశాలు రాసి పంపుకోవచ్చు. అది ఇతరులకేమీ ఉపకరించక పోవచ్చు. ప్రపంచంలో వ్యాప్తి చెందినవన్నీ అందరికీ ఉపయోగపడే రచనా పద్ధతులే. నాగరికత పెరిగి విస్తరించడానికి ఇవి చాలా తోడ్పడ్డాయి.

పుస్తకాలలో మొదలైన లిపులూ, భాషలూ ఇతర ధునిక మాధ్యమాలలోకి పాకాయి. ఆధునికయుగపు టెక్నాలజీ దేశీయ, జాతీయభాషలకూ, సంప్రదాయాలకూ హాని కలిగిస్తుందనే మాట పూర్తిగా నిజంకాదు. ఆసక్తి ఉండాలేగాని కంప్యూటర్ల సామర్థ్యంవల్ల ఈ

రోజుల్లో ఎవరైనా తెలుగువంటి లిపుల్లో రచనలు చెయ్యవచ్చు. తెలుగు పదాలను ఉచ్చరించగలిగిన పిల్లలు కూడా వాటిని ఇంగ్లీషులో టైప్ చెయ్యగానే తెలుగు లిపిలో వాటిని అచ్చువెయ్యగల సదుపాయం కంప్యూటర్లలో ఉంది. అటువంటి సాధనం ద్వారా ఎవరైనా తెలుగు నేర్చుకోవచ్చు. అలాగే ఎక్కడెక్కడికో వెళ్ళి లైబ్రరీల్లో ప్రాచీన తెలుగు గ్రంథాలను వెతుక్కోనక్కర్లేకుండా డిజిటల్ లైబ్రరీల ద్వారా ఇంటర్నెట్ సహాయంతో వాటిని చదువుకోవచ్చు. పుస్తకాలే కాక, ఆడియో, వీడియో సౌకర్యాల ద్వారా సంస్కృతిక విశేషాలను భద్రపరుచుకోగలిగిన అవకాశాలు పెరుగుతున్నాయి. ఇతర సమాచారంతో బాటు భాషల చరిత్ర, వాటి పరిణామం మొదలైన వివరాలను తెలియజేసే సదుపాయాలుకూడా ఇంటర్నెట్ అందిస్తుంది. వాటిని ఉపయోగించుకోగలిగితే రాబోయే తరాలు భాషాసంస్కృతిని సంరక్షించుకోగలవు.

✡ ✡ ✡